

“МІРА АКТИВНОСТІ” СУБ’ЄКТІВ ГЛОБАЛЬНОЇ ВЛАДИ: КОНТЕНТ-АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОЇ СИМВОЛІКИ

Проаналізовано наукові підходи до трактування кольорів на державних прапорах. Зроблена спроба пов’язати нинішню і майбутню активність деяких глобальних суб’єктів влади в контексті хроматичного аналізу їхніх прапорів. Запропоновано і розраховано коефіцієнт “міри активності” деяких суб’єктів глобальної влади.

Ключові слова: кольорова гама прапорів, “міра активності”, суб’єкти глобальної влади, хроматичний аналіз.

Постановка проблеми у загальному вигляді. На початку XXI проблеми становлення глобального суспільства стали предметом активних наукових дискусій. Глобалізація вивела на арену поряд із нетрадиційними нових суб’єктів міжнародних відносин, рішення і поведінка яких впливають на перебіг глобальних процесів. В наукових публікаціях з даної тематики розглядається здебільшого рівень політичної, економічної та соціальної активності нових суб’єктів глобальної влади та їхня участь у формуванні нового світового порядку. Поза увагою вчених залишається вплив на рівень їхньої активності геопросторової організації та психологічних аспектів, які можуть проявлятися через державну символіку, зокрема колір прапорів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Ідея дослідження за кольоровою гамою прапорів окремих характеристик та психологічного типу країни належать вченим-психологам та політологам [2]. Зокрема, В. Бебик у статті “Глобальна психологія в кольоровому інтер’єрі” зробив спробу проаналізувати кольори національних прапорів на глобальному та регіональному рівні. Вчений вважає, що їх узагальнення допоможе створити інтегральний психологічний портрет людини.

Формулювання цілей статті. Здійснити контент-аналіз державних прапорів головних суб’єктів глобальної влади та емпірично показати за допомогою кольорової гами прапорів їхню “міру активності”.

Виклад основного матеріалу. До державної символіки належить офіційне тлумачення кольору державного прапора, а також кольорів, які історично фіксувалися тим чи іншим народом або країною як національні. На думку вчених-психологів, кольори національних прапорів відображають прагнення цих народів. Разом з тим вони підкреслюють, що національні й державні прапори не завжди співпадають, так як державний колір може відображати не особливості нації, а форму правління чи

політичний режим.

З точки зору семантики колір прапора не має певного змісту. Тому необхідно провести хроматичний аналіз, тобто розкрити значення цих кольорів.

В науковій літературі з проблем хроматичного аналізу державних прапорів умовно можна виокремити п’ять підходів до трактування кольорів[5].

Представники першого підходу вважають, що колір відображає протилежності, зокрема, білий – колір невинності і смерті; жовтий – щирості та зради; червоний – любові й ненависті і т.д. Однак протиріччя цієї трактовки не погоджуються з політикою держав.

Намагаючись обійти цю суперечність, представники другого підходу стверджують, що білий – це колір снігів і туманів, жовтий – пустель і степів і т.д. Деякі з них дотримуються думки, що, наприклад, зелений колір мають прапори, щоб підкреслити в країні значення лісів і сільського господарства [5]. Однак зелений колір є на прапорах багатьох країн, у яких практично відсутні ліси або ж незначна роль сільського господарства.

Згідно з третім підходом, колір прапорів є умовним і ніякого змісту (крім вказаного в Конституції) колір державних прапорів не означає. Це положення ґрунтується на тому, що у багатьох країнах існують прапори однакових кольорів.

Четверта трактовка пов’язує певні кольори на прапорах з релігією народів даної країни. Так, наприклад, на прапорі Індії три горизонтально розміщені кольори (оранжевий, білий, зелений) символізують індуїзм, буддизм та іслам.

Досить поширеним є тлумачення кольорів прапора з позиції державного устрою. Однак, наприклад, на прапорі Таїланду символом монархії є синій колір, у той час як у Росії – білий. Донедавна червоний колір символізував комунізм і домінував не тільки на прапорі СРСР і Китаю, але і некомуністичних країн Європи.

Вчені вважають, що дослідження тих чи інших кольорів на державних прапорах опосередковано засвідчує про психологію поведінки країн [2]. Використовуючи тест кольорових переваг М. Люшера, нами зроблена спроба відібрати такі ознаки впливу кольору, які характеризують поведінку країн (табл. 1).

Важливими проблемами нинішнього і майбутнього світоустрою, його політичної конфігурації є питання суб'єктів глобальної

влади, які здатні впливати на перебіг глобальних процесів. На думку вчених, Вестфальську модель світу, побудовану на принципах державного суверенітету, повинна поступово замінити нова модель світоустрою, яка відповідає сучасним реаліям розвитку глобальних процесів, так як нині все більше значення набувають дії та рішення, які приймаються далеко за межами націй-держав транснаціональними суб'єктами.

Таблиця 1

Психологія впливу кольору на активність політичних процесів в контексті державної символіки (прапору)

Ознаки впливу кольору	Колір					
	Червоний	Жовтий	Зелений	Синій	Чорний	Білий
Активність, агресія, протест						
Надія, розум						
Гармонія, спокій, стабільність						
Свободолюбивість, безконфліктність						
Протест проти долі						
Мироловність, єдність						

На початку ХХІ століття високі темпи економічної глобалізації потребують узгодженої політичної системи її регулювання на глобальному рівні. Нині сформувалося декілька головних концепцій з організації глобального регулювання, які передбачають створення або нових інститутів, що найадекватніше відповідають новим

глобальним процесам, або еволюцію і трансформацію функцій уже існуючих міжнародних організацій. В науковій літературі такими суб'єктами глобальної влади називають: ООН, МВФ, Світовий банк, СОТ, G-7 або G-8, G-20, G-15, BRICS, НАТО, США, Китай, Японію, ЄС, регіональні та ядерні держави.

Рис.1. “Міра активності” різних типів країн

В даній статті нами зроблена спроба пов'язати нинішню і майбутню політику деяких глобальних суб'єктів влади в контексті хроматичного аналізу їх прапорів за

допомогою коефіцієнта "міри активності" (Км.а.). Даний показник розраховується як частка червоного кольору на прапорах певних суб'єктів глобальної влади.

Таблиця 2

Хроматичний аналіз прапорів головних суб'єктів глобальної влади

Назва суб'єкту	Колір, %					
	Червоний	Жовтий	Зелений	Синій	Чорний	Білий
Розвинені країни	84,4	21,9	21,9	46,9	9,8	78,1
Країни перехідної економіки	80	36	20	60	0	64
Країни, що розвиваються	73,5	48,6	42,8	53,8	23,6	72
Центри сили						
США	35			20		45
Китай	95	5				
ЄС	81,5	26	26	44,4	11,1	74,1
Японія	35					65
G-8	100	12,5	12,5	50	12,5	87,5
G-20	73,7	15,8	26,3	42,1	10,5	79
G-15	77,8	38,9	61,1	27,8	22,2	77,8
BRICS	80	60	60	60	20	60
Макрорегіони						
Західна Європа	100	11,2	9,1	45,5	18,2	72,7
Північна Європа	62,5	25	12,5	62,5	12,5	75
Південна Європа	75	37,5	18,8	50	0	62,5
Центрально-Східна Європа	87,5	25	25	62,5	0	75
Південно-Західна Азія	80	50	60	40	10	60
Південна Азія	71,4	28,6	71,4	14,3	0	57,1
Південно-Східна Азія	90	50	10	50	10	90
Східна Азія	100	33,3	0	66,7	16,7	66,7
Австралія і Океанія	71,4	50	14,3	78,6	14,3	85,7
Північна Африка і Близький Схід	78,9	10,5	63,2	5,3	36,8	89,5

Продовження таблиці 2

Африка на південь від Сахари	81,3	66,7	79,2	50	31,3	52,1
Північна Америка	100	0	0	50	0	100
Латинська Америка	63,6	45,5	33,3	66,7	24,2	69,7
Регіональні держави						
Бразилія		10	80	10		
Франція	33			33		33
Німеччина	33	33			33	
Росія	33			33		33
Нігерія			66			33
ПАР	25	5	35	25	10	5
Іран	36		33			30
Індія	33		33			33
Індонезія	50					50
НАТО	92,9	17,9	17,9	50	17,9	43,2
Ядерні держави	87,5	12,5	25	62,5	0	87,5

*Складено авторами за: [1]

Нинішній світ поділяється на три типи країн (розвинені, перехідної економіки та країна, що розвиваються), у якому найбільший вплив на глобальні процеси мають розвинені країни. Аналіз коефіцієнта "міри активності" показав, що найактивнішими є розвинені країни (Км.а.=84,4%), а найменш активними можна вважати країни, що розвиваються (Км.а.=73,5%) (табл. 2). Однак високий рівень

зеленого кольору (42,8%) на прапорах країн, що розвиваються свідчить про можливе процвітання цих країн у майбутньому. А велика частка чорного кольору на прапорах даного типу країн засвідчує, що вони протестують проти такого маргінального положення. З цієї позиції концепція формування нового світового порядку Північ-Південь виглядає цілком реальною.

У науковій літературі досить поширеною є думка, що при формуванні нового світового порядку, макрорегіони можуть виступати проміжними ланками між націями-державами і глобальним суспільством. Аналіз коефіцієнта “міри активності” показав високий рівень червоного кольору на прапорах Західної Європи, Північної Америки і Східної Азії (табл. 2). Саме країни даних макрорегіонів є найрозвиненішими і головними лідерами на світовій арені. Велика частка жовтого кольору на прапорах країн Африки на південь від Сахари, означає, що населенню цих країн властивий страх перед майбутнім, але водночас є надія і сподівання на краще життя. На прапорах країн Північної Африки і Близького Сходу та Африки на південь від Сахари є досить багато чорного кольору, що засвідчує про їхній протест проти сучасної долі. Збройні виступи в країнах Північної Африки і Близького Сходу на початку 2011 р. підтвердили цю закономірність. Досить багато білого кольору можна зустріти на прапорах країн Південно-Східної Азії, Австралії та Океанії, що вказує на велике прагнення населення до миру та злагоди (табл. 2).

Згідно з концепцією політичного управління глобальним розвитком головними політичними суб'єктами можуть бути або домінуюча наддержава, або сукупність великих держав, інституційно оформлених в рамках G-8, G-20, G15, BRIKS або інших структур, які будуть управляти глобальними процесами.

Хроматичний аналіз державних прапорів такого традиційного та важливого суб'єкта глобальної влади як G-8 засвідчує, що нині він є найактивнішим. До того ж на прапорах всіх країн цієї групи є червоний колір (табл. 2).

Якщо G-8 представляють сім розвинених країн і одна країна перехідної економіки, то у G-20, крім розвинених, увійшли країни, що розвиваються. До цього вони не були адекватно представлені в обговоренні та прийнятті рішень з важливих питань глобального розвитку. G-20 представляє 90% світового ВВП і 2/3 населення, однак у цій групі К м.а.=73,7%, що є на 26,3% нижчим, ніж G-8 (табл. 2).

Утворення G-15, яку представляють країни Латинської Америки і Карибські країни, Азії та Африки, засвідчує про прагнення даних

країн впливати на перебіг глобальних процесів. Активність G-15 за часткою червоного кольору на державних прапорах є дещо вищою, ніж G-20 (табл. 2).

У 2001 році з'явилося поняття BRIC, яке об'єднало чотири найперспективніші в економічному відношенні країни – Бразилію, Росію, Індію і Китай. На думку експертів з глобальної економіки, країни BRIC до середини XXI століття випереджатимуть теперішні найбагатші країни світу. Нині до цієї групи приєдналася ПАР і група позначається як BRICS. За рівнем активності на світовій арені, з точки зору частки червоного кольору на її прапорах, вона посідає друге місце після G-8.

На думку багатьох вчених, сучасний світовий порядок є однополярним, а роль глобальної держави виконують США як наймогутніша у військово-політичному, економічному й технологічному відношеннях держава. Нині боротьба за глобальне лідерство розгортається між США і Китаєм. За розрахунками китайських експертів, до 2020 року національна могутність країни, яка враховує демографічний, природно-ресурсний, економічний та військовий потенціал відставатиме від США у два рази. При цьому частка Китаю у створенні світового ВВП становитиме 22,2% (за ПКС національних вимог), а США – 20,0%. Єдиний вид стратегічних ресурсів, за яким Китай відставатиме від США – це військові ресурси. Таким чином, Китай має всі шанси стати глобальною державою XXI століття і з точки зору хроматичного аналізу державного прапора (табл. 2).

Висновки. Хроматичний аналіз прапорів деяких суб'єктів глобальної влади показав високий рівень кореляції між часткою червоного кольору на їхніх прапорах і ступенем впливу на прийняття важливих глобальних рішень. Рейтингова оцінка даних суб'єктів за коефіцієнтом “міри активності” в основному не тільки відображає їхню сучасну роль на світовій арені, але й дозволяє зробити прогноз на майбутнє. Однак тільки інтегральна оцінка їхньої активності, яка враховує не лише психологічну, але й військово-політичну, економічну складову, зможе виявити вагу даних суб'єктів у процесах формування нового світового порядку.

Література:

1. Атлас вчителя. – К.:ДНВП “Картографія”, 2010.

2. *Бєбик В.* Глобальна психологія в кольоровому інтер'єрі / *В.Бєбик* // Соціальна психологія. – 2006. - № 2
3. *Книш М.М.* Наукові підходи до формування світового порядку / *М.М.Книш* // Вісник Львівського університету. Серія геогр. – 2010. – Вип. 38. – С. 158–167.
4. Руководство по использованию восьмицветового теста Люшера / Сост. *О.Ф. Дубровская*. – Москва, 2003.
5. *Серов Н. В.* Цвет культуры / *Н.В.Серов*. – С-Пб, 2004.

Резюме:

Данилишин Р. З., Книш М. М. “МЕРА АКТИВНОСТИ” СУБЪЕКТОВ ГЛОБАЛЬНОЙ ВЛАСТИ: КОНТЕНТ-АНАЛИЗ ГОСУДАРСТВЕННОЙ СИМВОЛИКИ.

Анализируются научные подходы к пониманию содержания цветов на государственных флагах. Сделана попытка увязать современную и будущую активность некоторых субъектов глобальной власти в контексте хроматического анализа государственных флагов. Предложено рассчитывать коэффициент “мери активности” некоторых субъектов глобальной власти.

Ключевые слова: цветовая гама флагов, хроматический анализ, “мера активности”, субъекты глобальной власти.

Summary:

Danylychyn R. S., Knysh M. M. “MEASURE OFACTIVITY” THE SUBJECTS OF GLOBAL POWER: CONTENT ANALYSIS OF STATE SYMBOLS.

Analyzes the scientific approach to understanding the content of flowers on the state flag. An attempt to link current and future activity of some subjects in the context of the global power of the chromatic analysis of national flags. Proposed to calculate the "meridian activity" of some of the subjects of global power.

Keywords: colour spectrum of flags, hronomatic analysis, subjects of global power, measure of activity.

Рецензент: проф. Шаблій О.І.

Надійшла 09.09.2011р.
